

Hospice szakmai beszámoló, 2004

(Magyar Hospice-Palliatív Egyesület)

Betegellátás

2004-ben 48 betegellátó szervezet végzett aktív hospice tevékenységet Magyarországon, az alábbi szervezeti megoszlásban:

- 10 hospice bentfekvő részleg (133 ágyal)
- 28 hospice házigondozó csoport
- 6 ápolási otthonban ill. idősek otthonában hospice jellegű ellátás (46 ágyal)
- 4 hospice mobil team (kórházi támogató csoport)

Komplex tevékenységet három városban: Budapesten, Miskolcon és Pécsen találhatunk. A Budapest Hospice Ház a házi gondozás koordinációs központján kívül helyt ad fájdalomambulanciának, pszichoonkológiai rendelésnek, telefonos lelkisegély-szolgálatnak, gyászcsoporthoz és nappali szanatóriumnak is. A miskolci Erzsébet Hospice Otthon is hasonló szolgáltatásokat működtet. Pécsen 2004-ben – a meglévő házi és szociális ellátás mellett – bentfekvő részleg is megnyitotta kapuit.

Az 1991 és 2004 között ellátott hospice betegek száma összesen **14.973, ebből 2004-ben 2060¹** volt. A daganatos betegek aránya 85% volt, az átlagos gondozási idő 33,6 nap. A daganatos betegségeken kívül elsősorban különböző szív- és érrendszeri megbetegedések szerepeltek diagnózisként a betegellátásban.

Hospice/palliatív bentfekvő részlegek, 2004

1. Gyula, Pándy Kálmán Kórház	(1994)	20 ágy
2. Budapest, Szent László Kórház	(1995)	10 ágy
3. Miskolc, Semmelweis Kórház	(1995)	20 ágy
4. Pécs, Irgalmas Hospice	(2004)	18 ágy
5. Baranya megyei Kórház	(2004)	15 ágy
6. Heves megyei Kórház	(2004)	10 ágy
7. Komárom megyei Kórház	(2004)	10 ágy
8. Nagykanizsai Kórház	(2004)	10 ágy
9. MÁV Kórház, Budapest	(2004)	10 ágy
10. MAZSIHISZ Szeretkórház	(2004)	10 ágy

Ápolási otthonok és idősek otthonai, ahol hospice jellegű ellátás folyik (2004)

1. Sóstó, Idősek Otthona	(1997)	5 ágy
2. Pécs, Ápolási Intézet	(1998)	4 ágy
3. Szederkény, Időskorúak Otthona	(1999)	5 ágy
4. Tatabánya, Nefelejcs Ápolóház	(1999)	5 ágy
5. Hajdúböszörmény, Idősek Otthona	(2002)	15 ágy
6. Debrecen, Szent Erzsébet Hospice	(2003)	12 ágy

¹ 7 szervezettől nem kaptunk betegellátási adatokat 2004-ben.

Hospice házi gondozást végző szervezetek, 2004

1. Magyar Hospice Alapítvány, Budapest (1991)
2. Szombathely, Hospice Alapítvány (1992)
3. Megnyugvás Hospic Alapítvány (Bp.) (1993)
4. Miskolc, Erzsébet Hospice Alapítvány (1994)
5. Debrecen, Szent Erzsébet (volt Ispotály) Hospice (1994)
6. Kecskemét, Ölelő Kéz Alapítvány (1995)
7. Székesfehérvár, Help 17.Bt. Ápolási Szolgálat (1995)
8. Nagymaros, Pax Corporis Alapítvány (1995)
9. Pécs, Szociális Háló Egyesület (1996)
10. Óbuda-Békásmegyer Önkormányzat (1997)
11. Nyírtelekért Ápolási Egyesület (1998)
12. Ruzsa, Bánfi Szakápolási Szolgálat (1999)
13. Kaposvár, Nevitt Otthonápolási Szolg. (1999)
14. Szegedi Hospice Alapítvány (2002)
15. Pécs-Baranyai Hospice Alapítvány (2004)
16. Békéscsaba, Csahó Eü.Bt (2004)
17. Mártély, Csernai Kft (2004)
18. Recsk, Rencia Bt (2004)
19. Eger, Agria 2000 Kft (2004)
20. Esztergom, Vaszary Kolos Kórház (2004)
21. Mátraterenye, Koher Bt. (2004)
22. Salgótarján, NRG-i (2004)
23. Salgótarján, Tábita Bt (2004)
24. Nagykanizsa, Ápoló Kéz (2004)
25. Zalaegerszeg, Mónika Kft (2004)
26. Budapest, MÁV Kórház (2004)
27. Budapest, Szent Rita Kft. (2004)
28. Százhalombatta, Gondoskodás 2000 Bt. (2004)

Hospice mobil team-ek (kórházi támogató csoportok), 2004

1. „Életet az éveknek” Alapítvány, Dombóvár (2001)
2. Alkony-Támasz Alapítvány, Dombóvár (2001)
3. Megnyugvás Hospic Alapítvány (2001)
4. Magyar Hospice Alapítvány (2001)

A személyi ellátottság a következőképpen változott az elmúlt években:

Hospice személyzet, 1995 (11 szervezet)	Hospice személyzet, 2003 (26 szervezet)	Hospice személyzet, 2004 (48 szervezet)
22 orvos	33 orvos	59 orvos
74 nővér	184 nővér	324 nővér
8 gyógytornász	27 gyógytornász	58 gyógytornász
10 pszichológus	20 pszichológus/mentálhigiénikus	35 pszichológus/mentálhigiénikus
28 önkéntes	121 önkéntes	108 önkéntes
6 lelkész	19 lelkész	24 lelkész
7 szociális munkás	15 szociális munkás	25 szociális munkás
5 dietetikus	9 dietetikus	23 dietetikus
11 adminisztrátor	17 adminisztrátor/koordinátor	34 adminisztrátor/koordinátor
2 foglalkozás terapeuta	6 foglalkozás terapeuta	7 foglalkozás terapeuta
	7 gyászolókat segítő	12 gyászolókat segítő
	2 gyógymasszőr	1 Bach virágterapeuta

	1 zeneterapeuta	
	1 Bach virágterapeuta	

Összesen 710 szakember, illetve önkéntes segítő dolgozott a hospice ellátásban 2004-ben.

A hospice-okban dolgozó szakemberek és önkéntesek túlnyomó többsége végzett hospice alap- és továbbképző tanfolyamot, a képzettség szintje megfelelő.

2. Oktatás, konferencia

2004-ben a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület és az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézet három akkreditált (pontszerző) tanfolyamot szervezett: két hospice alaptanfolyamot és egy továbbképző tanfolyamot. Emellett a Szegedi Hospice Alapítvánnyal közösen 2x3 napos alap- és továbbképző tanfolyamot tartott Szegeden, valamint 1x3 napos továbbképző tanfolyamot Dombóváron. Összesen az Egyesület szervezésében, illetve részvételével 210 fő vett részt akkreditált hospice képzésben.

A miskolci Erzsébet Hospice Alapítvány 2004-ben hospice alapképzést tartott Szekszárdon, Mosdóson, Miskolcon és Egerben; 2x4 órás orvos továbbképzést Szekszárdon, laikusoknak Mezőkövesden, pszichológus hallgatóknak Debrecenben. Az egyéb képzések és gyakorlatok az Erzsébet Hospice Alapítvány oktató – foglalkoztató termében, valamint az Erzsébet Hospice Otthonban kerültek lebonyolításra. Összesen 297-en vettek részt ezeken a képzéseken.

A pécsi Szociális Háló Alapítvány 22 fővel elindította a második Hospice szakápoló és koordinátor OKJ-s képzést, ami országos szinten a harmadik csoport. Emellett 250 ápolót képeztek a pécsi, sellyei, zalaegerszegi hospice alapképzésen, valamint 11 orvos számára tartottak palliatív terápiás tanfolyamot a Pécsi Egyetemen.

A Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézete 2004-ben már második alkalommal, 25 orvostanhallgató számára indította el 30 órás, kreditpontos kurzusát *A terminális állapotú daganatos betegek palliatív ellátása* címen. Az oktatók a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézetéből, a Semmelweis Egyetem Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinikájáról, II.sz. Gyermekklinikájáról, Radiológiai Klinikájáról, valamint a magyarországi hospice-ok vezető szakemberei közül kerülnek ki.

A miskolci Erzsébet Hospice Alapítvány szervezte meg idén a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület VI.Kongresszusát, amelyen 250-en vettek részt, köztük 146 ápoló, 39 orvos és 22 önkéntes. Az Egyesület új vezetőséget választott a kongresszuson. Elnök dr. Hegedűs Katalin, alelnök dr. Simkó Csaba, tagok Dr. Mari Albertné, Dr. Rideg Lászlóné és Kalló Barbara. A titkári funkciót Bíró Zsuzsa látja el.

3. Érdekvédelmi tevékenység

2004-ben – tizenhárom éves, kitartó tevékenységünk eredményeként – két alapvető változás történt a magyarországi hospice-palliatív ellátásban. Márciusban megjelent a miniszteri rendelet a hospice minimumfeltételekről (15/2004. (III.8.) ESZCSM rendelet az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló 60/2003. (X.20.) ESZCSM rendelet módosításáról. Szakmakód: 7306). A rendelet tartalmazza a hospice-palliatív ellátás definícióját, az ellátási formák (mobil team, otthoni ellátás, palliatív terápiás osztály) leírását, valamint a működés személyi és tárgyi feltételeit.

Emellett megjelent az Országos Egészségbiztosítási Pénztár közleménye a komplex otthoni és intézeti hospice ellátás fejlesztéséről. A kétéves modell-program keretében az első körben 8 bentfekvő részleg és 21 otthoni szolgáltató nyerte el a támogatást. A szerződéseket

az új szervezetekkel 2004 végén kötötte az OEP, ezért a betegellátásban még nem jelent lényeges változást az új hospice-ok tevékenysége.

Mindez nagy felelősséget ró a szakmai és érdekvédelmi tevékenységet folytató Magyar Hospice-Palliatív Egyesületre, amely elsősorban a hospice ellátás szakmai színvonalának megteremtését, megtartását tűzi ki célul.

A Magyar Hospice Alapítvány 2004. április 19-20-án konszenzus konferenciát szervezett az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral együttműködésben. A rendezvényt Open Society Institute támogatta, melynek a régióban is működő támogatási programjában kiemelt szerepet tölt be az utóbbi években a „policy development” elősegítése, azaz szakemberek és döntéshozók párbeszédének és együttműködésének elősegítése annak érdekében, hogy a hospice-palliatív ellátás ne merüljön ki néhány lelkes csoport tevékenységében, és az ellátás a lehetőségekhez igazodva váljon az egészségügyi ellátó rendszer integráns részévé.

A konferencia résztvevői kidolgozták az ellátórendszer strukturális fejlesztése, a finanszírozás, a szakmapolitika, valamint a képzés és szemléletformálás témakörének akciótervét, melyet a konferencia végén informális konszenzussal egy átfogó akciótervvé formáltak. Az ajánlások a *Lege Artis Medicinae* c. folyóiratban jelentek meg novemberben (Muszbek Katalin - Dózsa Csaba - Szöllősi Melinda - Hegedűs Katalin - Baukó Mária - Falus Ferenc - Keresztes Cecília (2004): Ajánlások a hospice-palliatív ellátás komplex, integrált rendszerének kidolgozására. *Lege Artis Medicinae*, 14 (11): 812-814.).

2004. december 3-án a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület országos hospice értekezletet tartott abból a célból, hogy az évek óta működő, valamint az újonnan alakult hospice ellátók megismerkedhessenek egymással, és az Egyesület szakmai tevékenységével. Az értekezlet lehetőséget nyújtott arra is, hogy a hospice szervezetek megvitathassák aktuális gondjaikat. A rendezvényen 36 hospice szervezet 59 taggal képviseltette magát, az OEP két munkatársa megfigyelőként volt jelen. A megbeszélésnek a Semmelweis Egyetem II. sz. Gyermekklinikája adott helyet, ami jelképesnek is tekinthető, hiszen itt dolgozott évtizedeken át Dr. Polcz Alaine, a magyarországi hospice mozgalom létrehozója, kiemelkedő személyisége.

4. Nemzetközi kapcsolataink

1999 óta vagyunk tagjai az European Association for Palliative Care-nek. Az EAPC - szervezésünkkel - 2004 áprilisában Magyarországon tartotta közgyűlését. Nagy elismerésnek tekinthető, hogy a Magyar Hospice-Palliatív Egyesület elnyerte az EAPC 10. kongresszusa szervezésének jogát Budapesten. A rendezvényre 2007 júniusában kerül sor, és 2000-2500 résztvevő várható. Elsősorban a volt szocialista országokból várunk több jelentkezőt.

2004-ben a Soros Alapítvány és az Egészségügyi Minisztérium támogatásával az Egyesület lefordíttatta és megjelentette az Európa Tanács 2003-as ajánlását a palliatív ellátás szervezéséről. Egy egyedülálló európai nemzetközi együttműködési projekt alapján a dokumentum 17 nyelven: angolul, franciául, görögül, grúzul, hollandul, horvátul, lengyelül, lettül, litvánul, magyarul, németül, oroszul, románul, svédül, szerbül, törökül és ukránul, azonos formában, egyszerre jelent meg 2004 októberében, hogy az európai kormányok és egészségügyi döntéshozók az általuk elfogadott ajánlások szerint lépjenek fel. A kötetet az OEP székházban, október 12-én mutattuk be, sajtótájékoztató keretében.

5. A Magyar Hospice-Palliatív Egyesület pályázatai, 2004 (összesítés)

Pályázás időpontja	Pályázat címzettje	Téma	Eredmény (Ft)
2004 január	Soros Alapítvány	Minőségbiztosítás, oktatás, könyvkiadás	1.700.000 Ft
2004 március	Help the Hospices	Kongresszusi támogatás	374.000 Ft
2004 május	ETI	Hospicetanfolyam	557.000 Ft
2004 június	Nemzeti Civil Alap	Működési költségek	980.000 Ft
2004 július	Nemzeti Civil Alap	Kutatási pályázat	0
2004 július	Nemzeti Civil Alap	Kharón és Hospice Hírek	0
2004 szeptember	EAPC	EAPC 10. kongresszusának megrendezése	működési költségek kiegészítése 2005 és 2007 között
2004 október	NCSSZI	Hospice tanfolyam	0
2004 október	Egészségügyi Minisztérium	Könyvkiadás	360.000 Ft
2004 november	ETI	Hospice tanfolyam	630.000 Ft
2004 november	MATÁV és NIOK	ADSL vonal	2004-re ingyenes
2004 december	Soros Alapítvány	Közép-európai Hírlevél	5.000.000 Ft
2004 december	Nemzeti Civil Alap	Honlap fejlesztése	0

További információk találhatóak a www.hospice.hu internetes honlapon.

Dr. Hegedűs Katalin